

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1961

BRNO 1962

Werkstatthütte Nr. XVI ein ähnlicher Eisenschmelzofen früher vernichtet wurde, bover dieser noch fachgemäss durchforscht werden konnte.

Belege von der Eisenschmelztätigkeit auf Siedlungen aus der Kaiserzeit sind in Mähren vorläufig selten. Ausser Funden von Eisenschlacke, die auf vier Lokalitäten verzeichnet wurden^{3/}, werden Eisenschmelzöfen nur aus Přítluky, Bez. Břeclav^{4/} angeführt. Nach Pleiners typologischer Gliederung gehören die Schmelzöfen aus Křepice, die sich in der Werkstatthütte befanden, zu dem sog. Tuklaty Typus, der für die frühe Kaiserzeit in Böhmen charakteristisch ist^{5/}, in der Zeit am Ende des 2. und im 3. Jahrh., welche der Datierung der Siedlung bei Křepice entspricht^{6/}, wurde dieser schon durch eine andere Art der Schmelzverrichtung abgelöst^{7/}. Die Entdeckung einer Eisenwerkstätte auf der römischen Siedlung im Křepice deutet an, dass die Benützung der Eisenschmelzöfen vom älteren Typus in Mähren scheinbar länger als in Böhmen währte.

Poznámka k nálezu hrobů z doby římské ve Švábenicích u Vyškova.

Ivan Peškař

V roce 1937 uvedl I.L.Červinka mezi moravskými nalezišti se žárovými hroby ze starší doby římské také obec Švábenice na Vyškovsku.^{1/} Podrobnější zprávu s nálezovými okolnostmi zaznamenal později v rukopisném soupisu, z něhož se dovídáme, že žárové hroby byly rozkopány v r.1935 při úpravě cesty na obecním pozemku parc.č.67/1 v trati "Za kostelem". Zachráněné nálezy - dvě mísovité popelnice, z nichž jedna byla na výduti zdobena čtyřmi širokými kanelurami v podobě podkovy, bronzové spony, skleněné korály a hliněné přesleny-byly uloženy v místní škole^{2/}.

Při terénním průzkumu na Vyškovsku na podzim r.1961 navštívili pracovníci AÚ ČSAV v Brně K. Ludikovský a Č. Staňa Švábenice, prohlédli sbírku ve škole a zjistili, že ze všech uvedených nálezů zůstala zachována dnes už jedině na kruhu robená mísa, zdobená na odsazeném pásu šestinásobnou vlnicí, kdežto ostatní předměty se během válečných let ztratily.

Mísovitá urna se řadí k tvarům charakteristickým pro Moravu a západní Slovensko v době okolo r.300 a ve 4. století^{3/} a podle stručné zmínky o mísovitém tvaru a žlábkové výzdobě lze soudit, že také druhá, dnes nezvěstná popelnice patřila spíše ke keramice mladořímského období. Rozpor mezi tímto časovým zařazením a datováním I.L.Červinky, který byl příliš dobrým znalcem materiálu, než aby se tak podstatně zmýlil v chronologickém určení švábenických hrobů, je možno si vysvětlit buď nedopatřením nebo domněnkou, že předměty neznal z autopsie. Na základě nově zjištěných skutečností však nelze považovat údaj o výskytu žárových hrobů ze starší doby římské ve Švábenicích za věrohodný.

P o z n á m k y :

1/ I.L.Červinka, Germáni na Moravě. Anthropologie XIV 1936, Praha 1937, 113.

2/ I.L. Červinka, Germáni - Němci, Brno 1939, 32 /rukopis/.

3. Z.Trnáčková, Žárové pohřebiště z pozdní doby římské v Šaraticích, Památky archeologické LI 1960, 597 a n.

J.Zeman, Severní Morava v mladší době římské. Praha 1961, 238 a n.

Bemerkung zu den Gräberfunden aus der römischen Kaiserzeit in Švábenice bei Vyškov. In den dreissiger Jahren wurden in Švábenice, Bez. Vyškov, Brandgräber zerstört, aus welchen zwei schüsselförmige Urnen, eine bronzene Fibel, gläserne Perlen und tönernerne Spinnwirteln geborgen werden konnten. Alle diese Gegenstände waren in der hiesigen Schule deponiert. Bei der Durchsicht der Schulsammlung im Jahre 1961 stellte man fest, dass aus den gesamten Funden heute nur noch eine auf der Drehscheibe erzeugte Schüssel mit einer mehrfachen Wellenlinie verziert erhalten blieb, wogegen die anderen Gegenstände im Laufe der Kriegsjahre verloren gingen. Das Gefäß gehört zu jenen Formen, welche in Mähren und in der Westslowakei für die Zeit um das Jahr. 300 und im 4. Jahrh. charakteristisch sind. Eine ältere Angabe über das Vorkommen von Brandgräbern aus der älteren Kaiserzeit in Švábenice kann heute bereits nicht mehr bestätigt werden.

Výzkum v Milovicích, okr. Mikulov.

Jaromír Ondráček

Úkolem výzkumu v Milovicích bylo nalézt další pokračování časně únětického pohřebiště, které zjistil v trati "U topolů" I. Peškař. V pěti sondách /2 x 10m/ jsme zachytili zbytky osídlení z římského a halštatského období. K důležitějším nálezům patří žárový římský hrob, uložený těsně pod povrchem, částečně porušený orbou. Zachovala se z něj mísovitá nádoba - popelnice se spálenými kostmi, střep z další podobné nádoby, která snad překrývala popelnici, část jiné menší nádoby a zlomek kostěného hřeben. O existenci dalších, dnes však již rozrušených hrobů z římského období snad svědčí i povrchový nález železného kopí. Sídliště i hrob lze zhruba datovat na začátek 3. stol. n. l.

Grabung in Milovice, Bez. Mikulov. Bei der Grabung waren Überreste einer hallstatt - und römerzeitlichen Siedlung erfasst worden. Neben diesen deckten wir im Ackerboden ein angeschnittenes Brandgrab mit einer tiefen schüsselförmigen Urne ab, die vielleicht mit einem anderen ähnlichen Gefäß überdeckt war und von welchem sich nur ein einziger Scherben erhielt. Zu diesem Grabe gehört noch ein Teil eines kleineren Gefäßes und das Bruchstück eines beinernen Kammes. Die Siedlung sowie das Grab können wir ungefähr in den Beginn des dritten Jahrhunderts u. Z. datieren.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1961.

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.
- Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Poulík.
- Redaktoři : PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
- Překlady: prom.hist R. Tichý a E. Tichá.
- Kresby: B. Ludíková.
- Na titulní stránce: Rozvinutý ornament stříbrného gombíku z hrobu 11
od 7. kostela.
- Vydáno jako rukopis - 350 kusů - neprodejné.